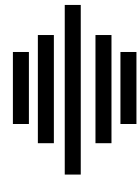

tho foKku

d{k k XII

i zu cfd

୧/୫୦ | କ୍ଷପ୍ର ବାକ୍ସ
NÙkhl x<+ek/; fed f' k{k k e.My] jk; i ğ

vkedk

jk"Vh; i kB; p; kZ dh : i js[kk 2005 eaftu fpUrkvka dk mYys[k fd; k x; k gSml dsrkjrE; eain'sk dsgkbZLdny , oagk; j l dsMjh eav/; ; u djusokysfo | kFFkz ka ds l aak eafopkj djus , oa mudh l eL; kvka dk l ek/kku djus graq NRRhl x<+ek/; fed f'k{kk e.My iz Ru'khy g\$ rkd 'k\$kf.kd y{; ka dh i kflr gks l ds , oa f'k{kk dh xqkoRrk ea l qkkj gks l da

ijh{kkvka ds l e; fo | kFFkz ka ds eu eafpUrK , oa Hk; mRiUu gsrk gSfd ijh{kk ds h gksch\ ijh{kk eafdl idkj izu i Ns tk; a\$ dks l k izu ijh{kk dsfy, egRo i wZ gks l drsg\$ bl graq foxr o"ka eae.My iz kl jr jgk g\$ fo"K; okj ekMy izu i = dks vc NRRhl x<+ek/; fed f'k{kk e.My ds ekU; rk i klr fo | ky; ka ea Hkstus ds l kFk&l kFk mUga e.My ds os l kbV ea ykM fd; k tk; xkA ijh{kk ds Hk; , oaruko l seDr j [kus dsfy, e.My }kjk gkbZLdny , oagk; j l dsMjh ds fo | kFFkz ka ds fy, fo"K; okj d{kk 9oha l s 12ohard izu cid r\$ kj fd; k x; k g\$ izu cid ea ijEijxR izuka ds vrfjDr uohu izuka dk l eko\$K fd; k x; k g\$ izu cid bdkbdkj , oae.My dh ijh{kk ; kstuk ds vuq kj r\$ kj fd; k x; k g\$ ftl l s vPNs vad i klr djus ds l kFk&l kFk ijh{kkfFkz ka ea fo"K; ds ifr : fp mRiUu gkschA

izu cid ds vHkko eaf'k{kdka i kf'udka vK\$ fo | kFFkz ka dks i kB; i qrd ds vUr eafn; s x, ijEijxR izuka ij fuHkz jguk i M\$K g\$ bl l sfo"K; dk eW; ka du 0; fDrijd (Subjective) gks tkrk g\$ rFk fofHkUu 'k\$kf.kd mIs ; ka ds vk/kkj ij eW; ka du ugha gsrk g\$ bl h vko' ; drk dks /; ku eaj [krs gq e.My us gkbZLdny 1/9oh 10oh rFk gk; j l dsMjh 1/11oh 12oh ds l Hkh fo"K; ds izu cid dk fuekZk fd; k g\$ bl izu cid l s f'k{kdka , oa fo | kFFkz ka ea fur uohu izuka ds fuekZk dh vHk: fp mRiUu gkschA

izu cid ea fo"K; dh mi yC/k 'k\$kd l kexh dks 'kkfey fd; k x; k g\$ bl ea uohu ek\$yd izuka d\$ fo"K; oLrj f'k{k.k dsmIs ;] dfBukbZLrj vK\$ vadu dh xqkoRrk ds vuq kj l q afBr djdsj [kk x; k g\$ izu cid eae.My dh ijh{kk ; kstuk ds vuq kj vfry?kq\$Ukjh;] y?kq\$Ukjh; , oa nh?k\$Ukjh; izuka dk l eko\$K fd; k x; k g\$ ifr; ksch ijh{kk dsfy, vH; kl graqoLrj"u"B izuka dk Hkh l eko\$K izu cid eafd; k x; k g\$ ftl l s ifr; ksch ijh{kkvka ds vH; kl ea l gk; rk feyschA ifrfnu] ifr l l rkg] ifrekg vK\$ ifro"Kz uohu izuka ds ckjs ea fo | kFFkz ka f'k{kdka i kf'udka ijh{kdka vK\$ l keU; tu l sfo"K; okj e.My uohu izuka dks vkef=r fd; k tkoskA vki ds }kjk i\$kr fo"K; okj uohu izuka dks tkM\$elj ifro"Kz izu cid dk l a kskku e.My }kjk fd; k tkosk] ftl l s izu cid vf/kd ifjiwZ vK\$ vk/kqudre gksrjg\$

ep\$vk'kk gSfd e.My }kjk tkjh izu cid fo | kFFkz ka f'k{kdka i kf'udka , oa ijh{kdka dsfy, mi ; ksch fl) gkschA

'k\$kdkeukvka l fgr---

1/4s feat 1/2
vkbz, -, l -

I fpo

N-x- ek/; fed f'k{kk e.My] jk; ij

fo"K; %& tho foKku

bdkbz & 01

i kSkka ea cgpkf' kdh; rk ¼j puk , oa dk; ½

vfr y?kqñkjh; izu ¼2 vad½

- izu 1& i ði Øe dks i fjHkkf"kr dhft, A
- izu 2& fuEukfdr i kne ea i k; s tkus okys i ði Øe dk uke fyf[k, &
(a) ccny (b) /kfu; k (c) ryl h (d) vat hj
- izu 3& prñh?khz i ðax fdl s dgrsgð\ mnkgj.k fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 4& I ksysd h dgy dk i ði I ð fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 5& can izdkj dsl ðgu iny fdl s dgrsgð\ ¼U-VSA½
- izu 6& Øw hQkeZ djksyk D; k gS\ ¼U-VSA½
- izu 7& ijkl j.k nkc dh i fjHkk"kk fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 8& i Fk dks' kdk (Passage cell) fdl s dgrsgð\ ¼U-VSA½
- izu 9& gkbMEkkM D; k gS\ ¼U-VSA½
- izu 10& fdlgh pj I ðeekf=d i kSkd rRoka ds uke fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 11& Xykbdkfyfl I fØ; k dks' kdk ds fdl Hkkx ea I ð kfnr gksrk gS\ ¼U-VSA½
- izu 12& I gthoh i kSk.k fdl s dgrsgð\ ¼U-VSA½
- izu 13& vukDI h 'ol u ea vkDI h 'ol u dh vi\$kk de mtkZeðr D; ka gksrk h gS\ ¼U-VSA½
- izu 14& C4 pØ ea I oñ Fke fufezr mRi kn dksu I k gS\ ¼U-VSA½
- izu 15& vUrji nyh; d\$Ec; e fdl s dgrsgð\ ¼U-VSA½
- izu 16& jf'ei ði d dh i ði I ð fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 17& fdlgh nks j\$sknj i kni ds okuLifrd uke fyf[k, A ¼U-VSA½
- izu 18& Qnyxkñkh ea [kkus; kx; Hkkx dk D; k uke gS\ ¼U-VSA½

izu 19&	dſEc; e ds dkbZ nks dk; Zfyf[k, A	½U-VSA½
izu 20&	vxfHkl kjh Øe D; k gſ\	½K-VSA½
izu 21&	fdl iſi Øe ea yek vſj i ſy; k ik; s tkrsgſ\	½U-VSA½
izu 22&	ml iſi Øe dk uke vſj , d mnkgj .k fyf[k, A	½U-VSA½
izu 23&	xgſ /kku] ckd vſj tks ea dks I k iſi Øe ik; s tkrsgſ\	½K-VSA½
izu 24&	, d fyaxh voſh iſi fdl iſi Øe ea ik; s tkrsgſ\	½K-VSA½
izu 25&	f}fyaxh voſh iſi fdl iſi Øe ea ik; s tkrsgſ\	½K-VSA½
i'u 26&	jM Mki fdl sdgrsgſ\	½K-VSA½
izu 27&	I wZ ds idk'k ds o.k Øe dks Øe I ſfyf[k, A	½U-VSA½
izu 28&	vkd'kd Lrk ij thoh ds nks uke fyf[k, A	½K-VSA½
izu 29&	, tſ vſj fdl sdgrsgſ\	½K-VSA½
izu 30&	fdl dſ ds v.Mk'k; frjNk gkrk gſ\	½U-VSA½
izu 31&	okr jſk D; k gſ\ bl ds , d dk; Zfyf[k, A	½U-VSA½
izu 32&	dfYi r gkeſ fdl sdgrsgſ\	½K-VSA½
izu 33&	, DtkdZ , oa b.MkdZ eanks vſj fyf[k, A	½U-VSA½
izu 34&	cſyHkeZ dks'kdk , oami peZ ds , d& , d dk; Zfyf[k, A	½K-VSA½
izu 35&	ty foHko D; k gſ\ bl ſfdl I ſi nf'kr djrs gſ\	½K-VSA½
izu 36&	, ikykLV o fl elyLV ekZ fdl sdgrsgſ\	½K-VSA½
izu 37&	fdl idkj ds ty dks iks tMk ds }kj k vo' kſ'kr djrs gſ\	½U&K-VSA½
izu 38&	I YQh , oarkMh ikr djuk fdl ikni dkf; Zh I ſI ſ/kr gſ\	½U-VSA½
izu 39&	fdl usdgk Fk fd] ok'ikſI tZ , d vko' ; d nſk gſ\	½K-VSA½
izu 40&	rykHkl kjh Øe fdl sdgrsgſ\	½K&U-VSA½
izu 41&	; fn fdl h dks'kdk dk O.P., T.P. , oa W.P. dk eku 'kſ; gſ rks dks'kdk dh fLkfr D; k gſxh \	½U-VSA½
izu 42&	o.kd ræ&I vſj o.kd ræ&II dse/; I ſ kst d dMh dk uke fyf[k, A	½K-VSA½
izu 43&	jſk , oa ty jſk eanks vſj fyf[k, A	½U-VSA½

izu 44& I l at d , oavkl at d cy eanksvlrj fyf[k, A ¼U-VSA½

izu 45& Øc pØ dks dkcfud vEy pØ D; ka dgrsgð\ ¼U-VSA½

y?kqñÜkj h; izu ¼03 vø½

izu 1& fgy vflkfØ; k D; k gS\ l ehdj.k nhft, A ¼U-SA½

izu 2& izk'kh; 'ol u fdl sdgrsgð\ izk'kh; 'ol u eaHkkx yusokysrhu vaxks ds uke fyf[k, A ¼U-SA½

izu 3& i kßkka ea i kß/s'k; e dh deh dsrhu i æ[k y{k.kka dks fyf[k, A ¼U-SA½

izu 4& cyhQkeZ dks'kdk, aD; k gS\ budk D; k dk; Z gS\ ¼U-SA½

izu 5& D; k dkj.k gSfd , dchti=h ikne eaf}rh; d of) ughaik; h tkrh gS\ ¼U-SA½

izu 6& fdl izk'k ea izk'k l áyßk.k dh fØ; k vf/kd gkrh gS vksj D; ka \ ¼U-SA½

izu 7& , d chti=h o f}chti=h i Rrh dh vkarfjd l jupuk earhu i æ[k varj fyf[k, A ¼U-SA½

izu 8& l ø/kü ek/; e fdl sdgrsgð\ l ø/kü iz kska ea bl dh rhu i æ[k mi ; kfxrk fyf[k, A ¼U-SA½

izu 9& l kekU; r%f}rh; d of) f}chti=h iknika ea ik; s tkrs gð D; ka \ ¼U-SA½

izu 10& Qsykstuj QsykMeZ vksj Qsy D; k gS\ Li"V dhft, A ¼U-SA½

izu 11& fdl h cgø"khz i kni dk mez dß s Kkr djrs gð\ ¼U-SA½

izu 12& Øß KMZ ¼Chresand¼ bdkMZ ¼Echard½ , oa gksyKMZ ¼Holard½ dks i fjHkkf"kr dj l ædk fyf[k, A ¼U-SA½

izu 13& vf/kd yo.k; Ør ty ea i kßks dks j[kus ij ej>k tkrs gð D; ka \ ¼U-SA½

izu 14& , fcl l d vEy dks ruko gkekü dgrsgð D; ka \ ¼U-SA½

izu 15& 'okl xqkkæd D; k gS\ ol k dsfy, bl dk eku Kkr dhft, A ¼A-SA½

izu 16& Dykj kßQy& a , oa Dykj kßQy& b earhu varj fyf[k, A ¼U-SA½

izu 17& enk dh vuq flFkfr eaQynkj l Cth mxk; s tk l drsgðfd ugha\ dkj.k Li"V dhft, A ¼U-SA½

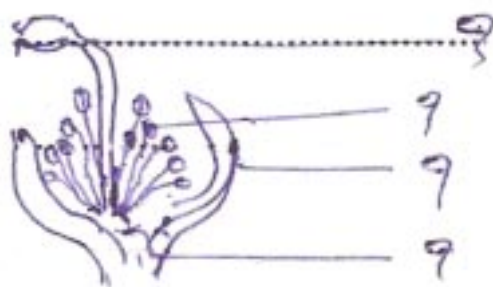
izu 18& [kjcwt ifjiDo gkus ds i'pkr QV tkrs gð D; ka \ ¼U-SA½

- izu 19& fdu&fdu rRoka dh deha l si fUr; k; i hyh i M+ tkrh gS\ 1/4K-SA1/2
- izu 20& tc , d fLQFk dks'kdk dks vfri jkl jh foy; u ea j [krs gS rc dks'kdk dk vkdkj ?kVus yxrk gA D; ka\ 1/4U-SA1/2
- izu 21& vaxij dksvf/kd fnukard l jif{kr ughaj [k l drsfdUrqfd'kfe'k dksj [k l drs gA D; ka\ 1/4U-SA1/2
- izu 22& jU/kz ds [kkyus , oa can gksus ds fy, K+ dh D; k egRo gS\ 1/4U-SA1/2
- izu 23& C₄ i kSk C₃ i kSk l svf/kd n{k gksr gS D; ka\ 1/4U-SA1/2
- izu 24& , -Vh-i-h- dks tSodh; MmV ; k tSodh; epk D; ka dgk tkrk gS\ 1/4U-SA1/2
- izu 25& vukDI h 'ol u dh n{krk vkDI h 'ol u l sl nD de gkrh gS D; ka\ rhu i ed[k dkj .k fyf[k, A 1/4U&A-SA1/2
- izu 26& tc 'ol u xqkkad dk eku , d l svf/kd gks rks ml 'ol u ek/; e dk uke fy[kdj R.Q. dh x.kuk dhft, A 1/4U&A-SA1/2
- izu 27& , d s rhu i kSkka ds uke fyf[k, ftlgs i ti u ds fy, fo'kSk nhfirdky dh vko'; drk ugha gkrh gS\ 1/4U-SA1/2
- izu 28& Qyktu] QykMeZ , oa Qye dks inf'kr djrs gq dny LoPN ukekdr fp= cukb, A 1/8-SA1/2
- izu 29& , d i ti ea cká ny i si l ea : i kUrfjr gks x; k gS ; g i ti fdl i ti Øe l s l ed/kr gA ml dk uke vS i ti Øe dk LoPN ukekdr fp= cukb, A 1/4U&A-SA1/2

y?kqñÜkj h; izu 104 vad1/2

- izu 9& Xykbdkfyfl l ifØ; k dks QykpVZ ds }kjk l e>kb, A 1/4K-SA1/2
- izu 10& D.P.D., O.P., T.P. , oa W.P. ea l edk LFkkr dhft, A 1/4K-SA1/2
- izu 11& f}chti=h tM+dh vkUrfjd l jipuk dk Li"V ukekdr fp= cukb, A 1/4U-SA1/2
- izu 12& , fFkyhu ikni gkeku dk tSod egRo fyf[k, A 1/4U-SA1/2
- izu 13& D; k dkj .k gSfd i kVhu , oaol k dk 'ol u xqkkad , d l sde gkrk gS\ 1/4A-SA1/2
- izu 14& Øñ hQjh dny ds i ed[k foHknd y{k.kka dks fyf[k, A 1/4U-SA1/2
- izu 15& fdlugh pkj LFky i kSkh rRoka ds uke fy[kdj muds deh l s mRi Uu y{k.kka dks

- fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 16& C.A.M. i kška ds dkbZ pkj fo'kšk y{k.k fyf[k, A ¼K-SA½
- izu 17& i zlk'kh; 'ol u ds fofHku ek/; fed mRi knka dk uke Øeokj fyf[k, A ¼K-SA½
- izu 18& og vukDI h 'ol u tksI {ethoka} kjk tkbest i fØ.o dh mi fLFkr eadkš'kdk dsckgj mi fLFkr ek/; e eaI Ei lu gkrh gš dsuke , oarhu vksI kšxd egRo dks I e>kb; A ¼U-SA½
- izu 19& fd.ou , oavukDI h 'ol u i fØ; k ea rgyuk dhft, A ¼U-SA½
- izu 20& fuEu rki ki pkj ds dkj.k I e; i dZ gkus okys i qi u fØ; k dk uke , oa fØ; k fof/k fy[kdj budsegRo dk o.ku dhft, A ¼A-SA½
- izu 21& Li"V dhft, fd , fci fl d gkekZu] vU; of) gkekZuka ds dk; kã ds foj kškh gA ¼U-SA½
- izu 22& [kgyus , oa cm gkus ds vk/kkj ij jU/kz fdrus i zlkj ds gkrs gš \ i R; sd dks I knkgj.k I e>kb, A ¼U-SA½
- izu 23& vkdkj ds vk/kkj ij jU/kz fdrus i zlkj ds gkrs gš \ i R; sd dks I knkgj.k I e>kb, A ¼U-SA½
- izu 24& forj.k ds vk/kkj ij jU/ka ds i zlkj dks I knkgj.k I e>kb, A ¼U-SA½
- izu 25& vkjš[kr fp= dk ¼Cyathium½ ddy ukekadu dhft, A ¼S-SA½

- izu 26& i zlk'k I áyšk.k fØ; k dsnkj ku vDI htu CO₂ I sepR gkrk gšvFkok H₂O I s I ehdj.k }kj k Li"V dhft, A ¼U-SA½
- izu 27& Dykj kšy kLV dk LoPN ukekadr fp= cukdj i zlk'kdh; , oa vU/kdkj i frØ; k dgka I Ei lu gkrh \ ddy uke fyf[k, A ¼S&A-SA½

nh?kz mUkjh; izu 105 vad½

- izu 1& C₃ o C₄ i k8kka ea vUvj Li "V dhft, A ¼U&S-LA½
  - izu 2& LVkes/k ds [kyus rFkk can gkus dh fØ; kfof/k dks l e>kb, A ¼U&K-LA½
  - izu 3& ØfI pØ ; k VtkbckkDI fyd vEy pØ dk ukekfidr j[kk fp= cukb, A ¼U-LA½
  - izu 4& ekyod h dgy dk iqi fp= ,oa iqi l # nhft, ,oa bl dgy dk ied[k vkfFkd egRo fyf[k, A ¼U-LA½
  - izu 5& f}rh; d of) fdl sdgrsg\ ruseaf}rh; d of) dk l fp= o.kU dhft, A
  - izu 6& QkbVksØke D; k gs\ buds fØ; kfof/k o dk; k dks l e>kb, A ¼U-LA½
  - izu 7& , d iqi eanyiat Økfl r gsvks i pdkj prnh?khzfn [kkbznsjgsgarksbl ds dgy dk uke iqi l # vks iqi h; ekufp= cukbz, A ¼U&S-LA½
  - izu 8& fuEu iqi l # dks igpku dj bl ds dgy dk uke ,oa dkbz pkj fof'k"V y{k.k fyf[k, A ¼U&K-LA½
- $$Br. \oplus \overset{\uparrow}{O} \overset{\square}{P}_{3+3} A_{3+3} \underline{G(3)}$$
- izu 9& f}chti=h rusdh vkUrfjd l jpuuk dk LoPN ukekfidr fp= cuk dj tk; ye ,oa flyks e ds , d&, d dk; Zfyf[k, A ¼S-LA½
  - izu 10& tM+, oarusdh vkf rdh; l jpuuk ds vk/kkj ij i kp fclnq/ka eanyuk dhft, A ¼U&S-LA½
  - izu 11& jdkkads [kyus, oacn gkus dk LVhoMZ ds fl) kUv dks l fp= l e>kb, A ¼A&S-LA½
  - izu 12& tk; ye ea ifjogu , dfn'kh; , oa flyks e ea ifjogu f}fn'kh; gkrk g\$ 0; k[; k dhft, A ¼U-LA½
  - izu 13& , d i k8ks dks ckgj l sn[kdj D; k vki crk l drsgsf d og C₃ i k8kk gs vFkok C₄ \ ds svks D; ka \ ¼A&U-LA½

&&00&&

- izu 20& : f/kj ea [kfut yo.kka dh ek=k dksfu; fi=r djusokysgkekū dsuke fyf[k, A
 ½U-VSA½
- izu 21& rfi=dh; L=koh U; yjkwI fdl s dgrsgā\ ½U-VSA½
- izu 22& uk[kw] fl æ o [kj fdl ds cus gkrs gā\ ½U-VSA½
- izu 23& vkFkkbfVI jksx D; k gS\ ½U-VSA½
- izu 24& yky i f'k; kj yky jæ ds D; ka gkrs gS\ ½U-VSA½
- izu 25& vxā kn ea ik; s tkus okys vflFk; ka dk uke fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 26& oxl rfi=dk ds dk; l fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 27& ykj ea ik; s tkus okys , Ut kbē dsuke fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 28& l kdkē; j fdl s dgrsgā\ ½U-VSA½
- izu 29& vXuk'k; eafeyusokys l eku dks' kdkvka ds <fj; ka dks D; k dgrsgā\ ½U-VSA½
- izu 30& l ko f=d , Ut kbē fdl s dgrsgā\ vkj D; ka \ ½U-VSA½
- izu 31& fuEufyf[kr 'ol u vā fdl tlrqeaik, tkrsgā\ dōy uke fyf[k, A ½K-VSA½
 (a) vkMLV; k (b) 'okl ufydk
- izu 32& xrhUrh fdl s dgrsgā\ ½K-VSA½
- izu 33& dkbzpkj tlrqka dsuke fyf[k, ftl ea [kyk ifjl pj.k ra= ik, tkrsgā ½K-VSA½
- izu 34& dkbzpkj tlrqka dsuke fyf[k, ftueacn ifjl pj.k ra= ik; s tkrsgā ½K-VSA½
- izu 35& vYtkbēj jksx D; k gS\ ½K-VSA½
- izu 36& l tñjh foVkfēu fdl s dgrsgā vkj D; ka \ ½U-VSA½
- izu 37& ifruid d foVkfēu dsuke] , oajkl k; fud uke fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 38& ckā vUljki 'kōd i f'k; ka , oa vUljki 'kōd i f'k; ka ea nks vUlj fyf[k, A ½K-VSA½

- izu 39& 'ol u vax fofgu dkbz nks tUrqvka dsuke fyf[k, A ½K-VSA½
- izu 40& cf) dk dlnz efLr"d dsfdl Hkkx dks dgrsgā\ ½U-VSA½
- izu 41& df=e : i l s jDr'kks'ku dks D; k dgrsgā\ ½U-VSA½
- izu 42& , d d'ks d , oa , d vd'ks d tUrq dk uke fyf[k, ftuea Tokyk dks'kdk }kjk mRI tū gkrk gS\ ½U-VSA½
- izu 43& fdl o.kz dh mi fLFkr ds dkj .k e# dk jax ihyk fn[kkbz nrk gā½K-VSA½
- izu 44& l dV dkyhu gkeku fdl s dgrsgā\ vksj ; g fdl xafk l s l cā/kr gS\ ½U-VSA½
- izu 45& euq; dsdku ea/ofurjax fdl LFku ij l ektr gkrh gS ml dk uke , oafLFkr fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 46& ijhyEQ , oabMkfyEQ ea , d varj fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 47& gFkkMsdh vkdkj , oafugkbz ds vkdkj dh d.kz vLFk; ka ds dōy uke fyf[k, A ½K-VSA½
- izu 48& dkbē (Chyme) vEyh; gS ; k {kkjh; } fyf[k, , oa budk P^H eku fyf[k, A ½U-VSA½
- izu 49& gn; dh dk; kRed fodfr fdl mi dj.k }kjk Kkr fd; k tk l drk gS\ ½K-VSA½
- izu 50& iYekujh /keuh vksj iYekujh f'kjk eafdl izdkj ds : f/kj ifjogu djrsgā\ fyf[k, A ½U-VSA½

y?kqñUkjh; izu 103 vad½

- izu 1& ol k , oa ty eafoys foVkfēu dk uke fyf[k, A ½U-SA½
- izu 2& jkeUfkh vek'k; dh ukekdfr fp= cukb, A ½U-SA½
- izu 3& euq; ds ; Ńrh; fuokfgdk r# ea l fēefyr f'kjkvka ds uke fyf[k, A ½U-SA½
- izu 4& ekuo us# dh [kMh dkV dk LoPN ukekdfr fp= cukb, A ½U-SA½

- izu 5& ikpu ea gkbMkDyksjd vEY ds rhu iæqk dk; k̄ dks fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 6& Lruh ds vkar ds vuqLFk dkV dk fp= cukb, A ¼U-SA½
- izu 7& Vfd;k vks̄ c̄k̄kbz earhu vlrj Li"V dhft, A ¼U-SA½
- izu 8& gn; dh fØ; kfof/k dk rñ=dh; fu; eu dks Li"V dhft, A ¼U-SA½
- izu 9& yfl dk ræ ds rhu iæqk dk; Zfyf[k, A ¼U-SA½
- izu 10& es jTtwdsed; dk; Zfyf[k, A ¼U-SA½
- izu 11& ih; k̄ xñFk ds vxñ kyh I s L=kfor gkeñ ds uke fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 12& oDd dh dks'kdk, a dks̄&dks̄ I s gkeñ L=kfor djrs gñ \ , oa mudk iæqk dk; ZD; k gñ \ ¼U-SA½
- izu 13& foykbz ¼ vekñ ½ vkar ea ik; s tkrs gñ ij vek'k; ea ugha A D; ka \ ¼U-SA½
- izu 14& /keuh o f'kjk ea iæqk rhu vlrj fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 15& eut; ds gn; ea ck; kafuy; nk, afuy; dh vi\$kk cMk o vf/kd i\$kh; D; ka gkrk gñ \ ¼U-SA½
- izu 16& bll fyu D; k gñ \ buds D; k dk; Zgñ \ ¼U-SA½
- izu 17& 'ol u o 'okl k̄Nokl ea vlrj fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 18& fiRr jI dh ikpu ea Hkñedk dk o.kñ dhft, A ¼U-SA½
- izu 19& ,l tkbe o gkeñ ea pkj iæqk vlrj fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 20& rñ=dk dks'kdk dk LoPN ukeñdr fp= cukb, A ¼U-SA½
- izu 21& ekuo Ropk ds pkj dk; k̄ dk o.kñ dhft, A ¼U-SA½
- izu 22& xg.kh }kjk L=kfor gkeñ dk uke fy[kdj muds dk; ZI e>kb, A ¼U-SA½
- izu 23& vYQk] chVk , oa MñVk dks'kdk, a dgka ik, tkrs gñ \ buds , d&, d dk; Zfyf[kf, A ¼U-SA½
- izu 24& efgykvka dh vkokt iq "kka dh vi\$kk I gñhyh gkrh gñ D; ka \ ¼U-SA½
- izu 25& ik.kk; ke vkt dh ifjflFkfr ea vko'; d D; ka gñ \ ¼U-SA½

- izu 26& y&kj gñ eafdrus izdkj dh dks'kdk, aik; h tkrh g\$ budsuke , oa , d&, d dk; Zfyf[k, A ¼U-SA½
- izu 27& I Ei wKz Qq]Qw h; vk; ru ¼T.L.C.½ dk I ≠ fy[kdj , d 0; Ld 0; fDr dsfy, bl dk eku Kkr dhft, A ¼A&S-SA½
- izu 28& eutq; dsfofHklu izdkj dsnkarka dk uke , oa l ð; k fy[kdj , d eutq; eadgy narka dh l ð; k fyf[k, A ¼U&S-SA½
- izu 29& vek'k; dh vkfrdh ds rhu iæq[k fo'kskrk, afyf[k, A ¼K-SA½
- izu 30& vXuk'k; ds eLdgyfj l E; wkd k Lrj ds i f' k; ka ds uke fyf[k, A ¼K-SA½
- izu 31& vkgkjuky ds nhokj dh fofHklu Lrjka ds dgy uke fyf[k, A ¼K-SA½
- izu 32& , d 0; fDr ds Åijh tcM\$ ds v/kk k ea dlrd&2 jnud&01] vxpo.kd&02 vks po.kd dh l ð; k&03 gSrks dgyfdrus nkar gks \ l ð; k fy[kdj ml dk nr l ≠ Hkh fyf[k, A ¼U&S-SA½
- izu 33& pkj dksBd ; ðr gn; f=dksBdh; gn; dh vi\$kk vf/kd mi ; ðr D; ka gS \ ¼U-SA½
- izu 34& cn ifj l pj.k ra= eajDr nkc vf/kd D; ka gsrk gS \ ¼U-SA½
- izu 35& /kefu; ka ds Y; wsu l pdjh gsrh gSfdlurqf'kjvkva dh pksMh gsrh g\$ dkj.k Li "V dhft, A ¼U-SA½
- izu 36& dkbZrhu l onh di kyh; rñ=dkvka ds uke , oa forj.k ds {ks= fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 17& Xykl kQjñt; y di kyh rñ=dk eflr"d ds fdl Hkkx l s fudyrh g\$ bl ds forj.k , oa , d dk; Zfyf[k, A ¼U-SA½
- izu 18& Lohko dh xñfk fdl dksdgrg\$ \ bl ds vYi L=ko l sgksokysnks jkska ds uke fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 19& fVVsh jksx fdl vlur%Jkoh xñfk l s l æf/kr gS \ ¼U&K-SA½
- izu 20& fi Rr fclnq, oa vak fclnq earhu varj Li "V dhft, A ¼U-SA

y?kqñÜkjh; i zu 104 v d ½

- i zu 1& i Fkjh jksx ds dkj .k] y{k.k , oafunku ds mik; fyf[k, A ¼U-SA½
  - i zu 2& Xykbdkl ñj ; k] ; yse; k] gheVñj ; k] , fYC; ñeU; ñj ; k jksx fdl vax l sl ññ/kr gS i R; ñl jksx ds , d&, d dkj .k fyf[k, A ¼U-SA½
  - i zu 3& vñHkokgh /kefudk , oavi okgh /kefudk eapkj vñrj fyf[k, A ¼U-SA½
  - i zu 4& vñHkokgh /keuhd dk 0; kl vf/kd gksrk gSfdUrqvi okgh /keuhd dk 0; kl de gksrk gS D; ka \ ¼U-SA½
  - i zu 5& B.M dsfnuka eae# dk fuekZk vf/kd vñj i l huk dk fuekZk de D; kagksrk gS Li "V dhft , A ¼U-SA½
  - i zu 6& xehZdsfnuka eae i l huk dk fuekZk vf/kd vñj e# dk fuekZk D; ka de gksrk gS Li "V dhft , A ¼U-SA½
  - i zu 7& jkekUFkh Lrfu; kadsvek'k; dspkj Hkkxkadsuke uke fy[kdj l cl scMk Hkkx dks i k gS vñj bl ds D; k dk; Z gS \ ¼U&K-SA½
  - i zu 8& vki ds }kjk [kk, x, eD[ku dk ikpu vñj ml dk 'kjhj eavo'kkSk.k ds sgksrk gS \ l e>kb, A ¼U-SA½
  - i zu 9& cuul Z xñFk] dñjQj dks'kdk, ñ pñkd xñFk; k] , oayhojdñu dh i xñfgdk, a fdu vaxka eae ik, tkrs gS \ muds dñy uke fyf[k, A ¼K-SA½
  - i zu 10& vkgkj uky eal=kfor gksus okys pkj gkekZu dsuke , oadk; Zfyf[k, A ¼K-SA½
  - i zu 11& gn; dh vkarfjd l j puk dk LoPN fp= cukdj fuEufyf[kr okYo dks fp= ean'kkb; A ¼S-SA½
- ¼a½ f}oyuh; di kV ¼b½ f=oyuh; di kV
- ¼c½ v/kZ pñkd kj di kV ¼d½ Fkcs l ; l di kV
- i zu 12& eflr"d dk LoPN fp= cukdj l jhce dspkj Hkkxkadsuke dks n'kkZrsgg i R; ñl dk , d&, d dk; Zfyf[k, A ¼S&U-SA½
  - i zu 13& 'ol u fodkjal sl ññ/kr dksZ pkj jkskadsuke , oadkj .kka dks fyf[k, A ¼U&A-SA½

nh?kz mÜkj; izu

izu 1&	vXuk'k; jI dsdk;ZdksI e>kb, A	¼U-LA½
izu 2&	oDd }kjk ijkl j.k fu; æ.k fØ; k dksI e>kb, A	¼U-LA½
izu 3&	rñ=dh; vkoxka dk I pj.k fdl izdkj gsrk gS\	¼U-LA½
izu 4&	Fkk; jkbM xñFk }kjk L=kfor gkekü ds dk; kñ dk o.kü dhft, A	¼U-LA½
izu 5&	usñkñ dh I jpuk dk o.kü dj bl ds fofHku Hkkxka dk mRI tñ ea Hkñedk I e>kb, A	¼U-LA½
izu 6&	vupEih o ijkuñEih rñ=dk rñ ea vlrj Li"V dhft, A	¼U-LA½
izu 7&	nkgjk ifjI j pj.k rñ= D; k gS\ bl ds ykhk fyf[k, A	¼U-LA½
izu 8&	ekuo gn; dh [kñ dkV dk Li"V ukekñdr fp= cukb, A	¼U-LA½
izu 9&	I jhcsye vkñ I jhcæ ea ikp vlrj fyf[k, A	¼U-LA½
izu 10&	tletkr ifrorñ fØ; k ds nks mnkgj.k fy[kdj , d fØ; k dksI ñki ea I fp= I e>kb, A	¼U&S-LA½
izu 11&	euñ; dsck; k oDd , oank; k oDd dh fLFkr] vkdkj , oavkñdr dksn'kkñsgg mRI tñ rñ= dk döy LoPN ukekñdr fp= cukb, A	¼S-LA½
izu 12&	dkñ/k pñkus ij 0; fDr viuk iñ rñr gvñ yrk gñ mDr fØ; k dk uke , oa fØ; kfof/k dks vkññkh; fp= cukdj I e>kb, A	¼U&S-LA½
izu 13&	dkñDy; kñds vuyñ dkV dk LoPN ukekñdr fp= cukdj cñI yj eñcu vkñ jñtuj eñcu dksfp= ea n'kkñsgg muds, d&, d dk; Zfyf[k, A¼S&U-LA½	
izu 14&	ekuo us= dsmnxdkV dk LoPN ukekñdr fp= cukdj I ñhfj; j jñVI iñkh , oa I ñhfj; j vkñcyd iñkh ds , d&, d dk; Zfyf[k, A	¼S&U-LA½

&&00&&

bdkbZ & 03
 izuu] of) , oa fodkl
 vfr y?kqñÜkjh; izu

- izu 1& vyixd iztuu dks ifjHkkf"kr dhft, A ¼K-VSA½
- izu 2& cghkwrk (Polyembryony) D; k gS\ ¼K-VSA½
- izu 3& DyhLVksch (Cleistogamy) dks l e>kb, A ¼K-VSA½
- izu 4& Hkwi ksk ds izdkjka dk uke fyf[k, A ¼K-VSA½
- izu 5& fu"kp u i' pkr fuEu iñih; Hkx fdl Hkx ea ifjofrñr gks tkrs gS\ ¼K-VSA½
 (i) vMk'k;] (ii) chtk.M] (iii) v/; koj.k] (iv) v.Mk'k; dh fHkRrh
- izu 6& i kFkkukstuf l fdl sdgrsg\ ml ds izdkj fyf[k, A ¼K-VSA½
- izu 7& i hrd dsuj o eknk ; qedka dk fu"kp u dgkagkrk gS\ ¼K-VSA½
- izu 8& i hrd dsforj.k ds vk/kkj ij v.Mka dk oxhdj.k dhft, A ¼K-VSA½
- izu 9& 'kqk.kq ea, Økd ke ds nks dk; Zfyf[k, A ¼K-VSA½
- izu 10& vkxtfUVd of) dks l e>kb, A ¼K-VSA½
- izu 11& Hkwdkksk , oa Hkwi ksk ea nks izdkj vlñj fyf[k, A ¼K-VSA½
- izu 12& ; fn , d i ksk ds ifrñ; ka ea xqkl =ka dh l ð; k 12 gks rks fuEu ea xqkl =ka dh ¼K-VSA½
 l ð; k gksch \
 (i) ijkd.k] (ii) vfu"kspr chtk.k] (iii) nyiqt] (iv) chti =
- izu 13& esuki kñt D; k (Menopause) gS\ ¼K-VSA½
- izu 14& o; rk dh ifjHkk"kk fyf[k, A ¼K-VSA½
- izu 15& ij; nHkou D; k gS\ ¼K-VSA½
- izu 16& vkoRrchth i kni ka eaf}fu"kp u dk D; k egRo gS\ ¼K-VSA½
- izu 17& ty ijx.k grq tyh; i kni ka eadks l h fo'kkrk, aik; h tkrh gS\ ¼K-VSA½
- izu 18& ekQkfyDI l D; k gS\ ¼K-VSA½
- izu 19& tudka l s l Urku mRi fÜk dks D; k dgrsg\ ¼K-VSA½

- izu 20& i kskadh dye ea tMa' kh?kz mRi Uu gkbl dsfy, fdl i kni gkekū dk mi ; ksx fd; k tkrk gA ½A-VSA½
- izu 21& ih<h; ka dk , dkUrj.k fdl sdgrsgā \ ½K-VSA½
- izu 22& eVj] vj.M] ea fdl i zdkj dk vødj.k ik; k tkrk gA ½K-VSA½
- izu 23& dks' kdh; pØ dsfdl voLFkk ea i ks/hu dk fuekZk gkrk gA ½U-VSA½
- izu 24& Hkkj] vk; ru] vkdkj Lo: i ea vuøe.kh; ifjorū dksD; k dgrsgā \ ½K-VSA½
- izu 25& eR; qfdl sdgrsgā \ ½U-VSA½
- izu 26& bu vkfpz fdl sdgrsgā \ ½U-VSA½
- izu 27& ekjQkstusVd xfr dks ifjHkkf"kr dhft , A ½K-VSA½
- izu 28& vkWks/kēh fdl sdgrsgā ½U-VSA½
- izu 29& QhV† dks ifjHkkf"kr dhft , A ½K-VSA½
- izu 30& LieZykbfl au ds dk; Zfyf[k, A ½A-VSA½
- izu 31& uj eank<h eN dk vkuk] vkokt dk Hkkjh gksuk] i f'k; ka dk i qV gksuk vkfn xqk fdl y{k.k dks inf'kr djrk gS \ ½S-VSA½
- izu 32& f=d I a kstu D; k gS \ ½U-VSA½
- izu 33& dSyl dk fuekZk dc gkrk gS \ ½K-VSA½
- izu 34& VkVk dks ifjHkkf"kr dhft ; A ½K-VSA½
- izu 35& CykLVek dk fuekZk dc gkrk gS \ ½K-VSA½
- izu 36& fl Xek, M oØ dks js[kkfp= }kj i nf'kr dhft , A ½S-VSA½
- izu 37& LieVkd kbM fdl sdgrsgā \ ½U-VSA½

y?kqñUkj; izu

- izu 1& chtk.M dh yæor dkV dk ukekfidr fp= cukb, A ½U-SA½
- izu 2& fyax gkekū D; k gS \ uj o eknk fyax gkekū dsuke o dk; Zfyf[k, A ½U-SA½
- izu 3& Årdl o/kū D; k gS \ bl ds nks ykHk fyf[k, A ½U-SA½

	dk; Zfyf[k; A	1/2K&A-SA1/2
izu 21&	Lru/kkjh 'kØk.kq dk dks I k Hkkx ,Utke dk L=ko djrk gS \ buds dk; Zfyf[k, A	1/2K&A-SA1/2
izu 22&	o; rk ds vk/kkj ij euq; ds 'kj hj dh vkdfr ea D; k i f jor U gkrs gS \ 1/2dkbz rhu i f jor U 1/2A	1/2K-SA1/2
izu 23&	'kØtuu dsi Eke i f j i Dou foHkk tu I eku gkrk gS fdlrqv.Mtuu eavl eku gkrk gS D; ka \ Li "V dhft , A	1/2U-SA1/2

y?kqñkj; izu 1/2ad 041/2

izu 1&	xHkZujk'kd nokvka dh fØ; kfo/kh I e>kb, A	1/2U-SA1/2
izu 2&	euq; ds v.Mk'k; dh jpuK dk I fp= o.kU dhft , A	1/2U-SA1/2
izu 3&	'kØk.kqtuu o v.Mk.kqtuu ea I ekurk vka dks fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 4&	i kni eaf}fu"kp u fØ; k dks fp= I fgr o.kU dhft , A	1/2U-SA1/2
izu 5&	fu"kp u ds ckn chtk.M ea gkus okys i f jor U ka dks fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 6&	of) ds izkjka dk o.kU dhft , A	1/2U-SA1/2
izu 7&	euq; eafu"kp u dgk; gkrk gS \ bl ds nks ku gkus okyh HkkSrd , oajkl k; fud ?kVukvka dk o.kU dhft ; A	1/2K-SA1/2
izu 8&	I Yoh; k ds i ti ea i jx.k fdl izkj gkrk gS \ o.kU dhft ; A	1/2K-SA1/2
izu 9&	xh , oanc yxkuk I svki D; k I e>rgS \ bl fof/k dk mi ; kx dc vkS dS s fd; k tkrk gS	1/2U-SA1/2
izu 10&	'kØk.kq ea , Økd ke dgk; i k; k tkrk gS \ bl ds i e q k dk; Z dks fyf[k; A	1/2K&A-SA1/2
izu 11&	dks'kdk foHkk tu ds vlrj koLFk ds foHkk tu i koLFk vka dks I aks ea o.kU dhft ; A	1/2K-SA1/2
izu 12&	i q: neou fdl sdgrsgS \ I hybVVI dk mnkj .k nsj I fp= I e>kb; A	1/2U-SA1/2
izu 13&	o; rk ds QyLo: i vlr% dks'kdk ea D; k&D; k i f jor U gkrs gS \ fdlgha pkj	

- ifjorū dksfyf[k; A ½K-SA½
- izu 14& i hrd dsek=k dsvk/kj ij v.Msfdrus izdkj dsgrsgā\ I mnkgj.k I fp= o.kū dhft; A ½K-SA½
- izu 15& xHkkzk; ,oaHkkk dse/; I cāk LFkfi r djusokysuyh dk uke] fy[kdj ml ds fodkl dk o.kū dhft; A ½K-SA½
- izu 16& chtk.M dsvuyEc dkV dk dōy LoPN ukekfidr fp= cukb; A ¼A&S-SA½

nh?kZ mŪkjh; izu

- izu 1& 'kŪk.kq tuu fdl sdgrsgā\ bl dsfofHkŪu pj.kka dksfyf[k, A ½U-LA½
- izu 2& v.Mk.kqtuu fdl sdgrsgā\ budsfofHkŪu inka dk o.kū dhft, A ½U-LA½
- izu 3& i kŪka eaeknk; ūed tuu dh ifŌ; k dk I fp= o.kū dhft, A ½U-LA½
- izu 4& ,d I keŪ; v.Mi dk ukekfidr fp= cukb; A ½S-LA½
- izu 5& ij kx.k ,oafu"kpū ea dkbz i kp vlrj fyf[k; A ½U-LA½
- izu 6& i ūih; i kŪka ea ,d gh Hkkki kŪk ea nks ckj fu"kpū gkuk D; k bāxr djrk gŪ\ bl dk D; k egRo gŪ\ fyf[k, A ½A-LA½
- izu 7& fuEu Qyka ds [kkus; kŪ; Hkkx D; k g& ½U-LA½
 ½i½ [khjk ½i½ vukukl ½ii½ dktw ½v½ VekVj ½w½ ukfj; y
- izu 8& ekuo v.Mk'k; dsvuij LFk dkV dk ukekfidr fp= cukb; A ½U&S-LA½
- izu 9& of) dksfdruh i koLFkvvka ea cka/k tk I drk gŪ\ I fp= o.kū dhft, A ½K-LA½
- izu 10& Lo ij kx.k dsfy, vfuok; Zi kp ifjLFkfr; ka dk mYyŪk dhft, A ½K-LA½
- izu 11& ekuo LieZ dh ijkl jpkuk dk ukekfidr fp= cukb, A ½A-LA½
- izu 12& cl/; kdj.k D; k gŪ\ V; ~~kdVkh~~ vks od kdVeh earhu vlrj fyf[k, A ½U-LA½

&&00&&

bdkbz & 04
 thou dh fujarjrk
 vfr y?kqñÜkjh; izu

izu 1&	vupkñ'kdh dh ifjHkk"kk fyf[k, A	½U-VSA½
izu 2&	l e; ðeth o fo"k; ; ðeth dks ifjHkkf"kr dhft, A	½U-VSA½
izu 3&	mRifjorÜ D; k gS\	½U-VSA½
izu 4&	dkMku fdl sdgrsgS\ nks mnkgj.k nhft, A	½U-VSA½
izu 5&	thuke D; k gS\	½U-VSA½
izu 6&	l ðVy Mkkk dks Li "V dhft, A	½U-VSA½
izu 7&	, U; ðrykbMh (Aneuploidy) D; k gS\ buds izdkj crkb, A	½U-VSA½
izu 8&	izyrk D; k gS\	½U-VSA½
izu 9&	xqkl ð dh l j p uk Red bdkbz dk uke crkb, A	½U-VSA½
izu 10&	xqkl ðka ds pkj i æ [k dk; k ð dks fyf[k, A	½U-VSA½
izu 11&	R.N.A. dk ij k uke rFkk muds izdkj dks fyf[k, A	½U-VSA½
izu 12&	okg; dñndh; cá kku ð rh dks i Hkkfor djus okys dkj dka ds uke fyf[k, A	½U-VSA½
izu 13&	o.kkñ/krk fdl izdkj ds oá kxfr dk jksx gS\	½U-VSA½
izu 14&	ghkñQfy; k jksx fdrus izdkj dk gkrk gS\	½U-VSA½
izu 15&	thukñ/kbi o Qhukñ/kbi eanksvlurj fyf[k, A	½U-VSA½
izu 16&	esMy ds fu; eka ea fopyuka ds i ðr gkus dks l s dkj .k Fks\	½U-VSA½
izu 17&	dñj; kñ/kbi fdl sdgrsgS\	½U-VSA½
izu 18&	fgLVksu i kñ/hu e[; r% dks' kdkæ ea dgka ik; h tkrh gS\ buds izdkj ka ds uke fyf[k, A	½U-VSA½
izu 19&	fQukbydhVkkñ; ðij; k jksx ds dkj .k o nks y{k.k crkb, A	½U-VSA½
izu 20&	i kñ/hu l á ysk.k ea t RNA ds nks i æ [k dk; Zfyf[k, A	½U-VSA½

izu 21&	i q; k&t DNA rduhd eami ; k&h pkj , Utkbe dsuke fyf[k, A	1/2U-VSA1/2
izu 22&	lykfTeM fdl s dgrsg&\ budk D; k mi ; k& g&\	1/2U-VSA1/2
izu 23&	t&dhVuk'kh D; k g&\ nks mnkgj.k nhft , A	1/2U-VSA1/2
izu 24&	V& tsud ikni fdl s dgrsg&\	1/2U-VSA1/2
izu 25&	vk&tkdh [k.M (Okajaki Fragments) fdl s dgrsg&\	1/2U-VSA1/2
izu 26&	I &j.k fdl s dgrsg&\	1/2U-VSA1/2
izu 27&	vup&'kdh vk& vup&'kdrk dks i fjHkkf"kr dhft , A	1/2K-VSA1/2
izu 28&	I &ku ea nkn&nknh] ukuk&ukuh ds y{k.k ik; s tkrs g& fdlUq ekrk&fi rk ds y{k.k foneku ugha g&rs rks bl i &kj ds vup&'kdrk dks D; k dgrsg&\	1/2S-VSA1/2
izu 29&	eutj; ds i kpos t k&h vfy&h xqkl =kadh deh g&tkus l s&k& I k j k& g&rk g&	1/2U-VSA1/2
izu 30&	V&bl keh D; k g&\	1/2U-VSA1/2
izu 31&	I &j dqMyhdj.k fdl s dgrsg&\	1/2U-VSA1/2
izu 32&	vk&tkdh [k.M fdl s dgrsg&\	1/2U-VSA1/2
izu 33&	ukul & d&Mkuka ds l &sr fyf[k, A	1/2K-VSA1/2
izu 34&	xk&Mu jkbl D; k g&\	1/2U-VSA1/2
izu 35&	lykfTeM fdl s dgrsg&\ bl ds , d mi ; k& fyf[k, A	1/2K-VSA1/2
izu 36&	thu esuhi g&sku D; k g&\	1/2U-VSA1/2
izu 37&	fQ&j fi & ds vfo"dkjd dsuke fyf[k, A	1/2K-VSA1/2
izu 38&	uyhl k&kh D; k g&\	1/2U-VSA1/2
izu 39&	dk&yk&V&e uotkr f'k'kq ds fy, D; ka vko' ; d g&\	1/2U-VSA1/2
izu 40&	vk&sy] v&cy vk& vk&js &fujF&d d&Mk&u & dk l &sr fyf[k, A	1/2K-VSA1/2
izu 41&	i k&v&ksi ; k fdl o.k&krk dks dgrsg&\	1/2K-VSA1/2
izu 42&	V&bV&ksi ; k fdl o.k&krk dks dgrsg&\	1/2K-VSA1/2

izu 43&	fl æy l sy i k/hu D; k gS\	1/2K-VSA1/2
izu 44&	ifjUMKDI fdl sdgrsga\	1/2K-VSA1/2
izu 45&	fjcdkhu i k/hu D; k gS\ buds dkbz , d mnkgj .k fyf[k, A	1/2K-VSA1/2
izu 46&	Vra t fud 1/4 uhey 1/2 i k.kh fdl sdgrsga\	1/2U-VSA1/2

y?kqUkjh; izu 1/2d&031/2

izu 1&	V&V Økl dksmnkgj .k l fgr l e>kb, A	1/2U-SA1/2
izu 2&	cd Økl o V&V Økl earhu iæ[k varj fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 3&	Øfl æ vkøj fdl sdgrsga\	1/2U-SA1/2
izu 4&	esMy ds i hkkfork dsfu; e fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 5&	mRi fjorU D; k gS\ buds i djkka dks fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 6&	mRi fjorU ds iæ[k dkjdka dsuke nhft, A	1/2U-SA1/2
izu 7&	lykTeM D; k gS\ buds iæ[k xqk o i djkj crkb, A	1/2U-SA1/2
izu 8&	thu fofue; dk D; k egRo gS\	1/2U-SA1/2
izu 9&	fyæ fu/kkj .k ds thu l rgyu fl) kr dks l e>kb, A	1/2U-SA1/2
izu 10&	DNA o RNA ea iæ[k varj dksLi"V dhft, A	1/2U-SA1/2
izu 11&	thu cd D; k gS\ buds egRo fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 12&	l gyXurk ekufp= fdl sdgrsga\ buds mi ; kfxrk fyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 13&	viwkz i hkkfork dks l e>kb, A	1/2U-SA1/2
izu 14&	dlnzdh; vEy D; k gS\ buds dk; Zfyf[k, A	1/2U-SA1/2
izu 15&	tRNA dh l jpuk dksLi"V dhft, A	1/2U-SA1/2
izu 16&	21oa tkMh vfyaxh; xqkl =ka dh l æ; k ea, d of) gks tkrh gS rks dks&dks l svkd kfjd h y{k.k fn[kkbz næs\	1/2K&S-SA1/2
izu 17&	, d 0; fDr dk yykV pksMh e[k [kyk gvk vks xnU Nks/k vks vaxfy; k Bbnkj gks rks og fdl jks l si hfMf gS\ vks ; g n'kk D; kamRi uu gksrh gS	

- fyf[k, A 1/2K&S-SA1/2
- izu 18& fyax I gyXurk D; k gS\ dkbZ rhu fyax I gyXu jkska dsuke fyf[k, A 1/2K-SA1/2
- izu 19& i Fke i e h i h < h ds l d f j r y a s i k s k s dk l d j . k vi Hkkoh tud l s d j k ; k t k ; s r k s bl s f d l i z k j dk l d j . k d g r s g a \ v k s j bl i z k j ds l d j . k dh mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2K&A-SA1/2
- izu 20& i Fke i e h i h < h ds l d f j r y a s i k s k s dk l d j . k i Hkkoh r F k k vi Hkkoh l s d j k ; k t k ; s r k s bl s f d l i z k j dk l d j . k d g r s g a \ bl i z k j ds l d j . k dh mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2K&A-SA1/2
- izu 21& i Q j h f M a x f d l s d g r s g a \ bl ds d k b z n k s mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2K&A-SA1/2
- izu 22& g k A l dh f i a x t h u f d l s d g r s g a \ v k s j D ; k a \ 1/2U-SA1/2
- izu 23& i k y h e j s t J a [k y k v f H k f O ; k 1/2 P C R 1/2 r d u h d D ; k g S \ b u d h mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2K&A-SA1/2
- izu 24& chMy , o a V k W e ds } k j k i f r i k f n r fl) k l r dsuke fy[k d j bl fl) k l r d s n k s mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2K&U-SA1/2

y?kqñUkjh; izu 1/2ad&041/2

- izu 1& esMy dsfu; eka dh mi ; k s x r k fyf[k, A 1/2A-SA1/2
- izu 2& Dyksuax D; k gS\ bl dsegRo dk mYy[k dhft, A 1/2A-SA1/2
- izu 3& jax o.kkZk L=h dk firrk geskk jax o.kkZk gh gkrk gS vksj ml ds i e Hkh o.kkZk jksx l s x f l r j g r k g a D ; k a \ L i " V dhft, A 1/2U-SA1/2
- izu 4& thu ykbcjh fdrus izdkj ds gkrsga uke fy[k d j bl dsegRo dks l e > k b , A 1/2U-SA1/2
- izu 5& thu fofue; D; k gS\ bl ds N%fo'kSkrrk, j fyf[k, A 1/2K-SA1/2
- izu 6& , d gh e k s Q f y d y M e h dk fookg f g e k s Q f y d y M e s l s g k s t k r k g S r k s l a r k u k a e a f g e k s Q f y ; k j k s x dh o a k k u x f r d k s j s [k k f p = } k j k i n f ' k r dhft, A v k s j i f r ' k r r k H k h K k r dhft, A 1/2K-SA1/2
- izu 7& v/kksxf.krk 1/2Hypopliody1/2fdl s d g r s g a \ b u d s f o f H k U u i z k j k a d k l a k s i e a o . k U dhft, A 1/2U-SA1/2

izu 8& I gyXurk ds xqkl #h; fl) kUr fdu oKkfudka usfn; k FkA bl fl) kUr dks
I fki eafy[kdj I gyXurk dh 'kfDr Kkr djus dk I # Hkh fyf[k, A 1/2-SA 1/2

nh?kZ mUkjh; izu

izu 1& tsfVd dksM fdl sdgrsg\ budh fo'kkrkvka dk o.ku dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 2& vki jkU I dYi uk dks I fp= I e>kb, A 1/2-LA 1/2

izu 3& DNA f}xqku dh fof/k dk I fp= o.ku dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 4& esMy ds iFkdj.k o Lora= vi 0; wgu dsfu; eka dh 0; k[; k dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 5& vkupka'kd fofHkurkvka ds dkj .kka dk mYys[k dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 6& I keku; L=h o o.kkU/k iq "k I smRi Uu oakkxfr dks I fp= I e>kb, A 1/2-LA 1/2

izu 7& I ay{k.k (Syndrom) dks ifjHkkf"kr dj DykbuQYVj fl .Mke dks mnkgj.k
I fgr o.ku dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 8& Dyksux fdl sdgrsg\ buds ykHk o gkfu; ka dh foopuk dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 9& i k/hu I aySk.k dh vufiyi dj.k if0; k dks I fp= o.ku dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 10& ckg; dlnzh; oakkuxfr dks Li "V dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 11& Mh-, u-, - dh okVI u , oaf0d ekMy dk I fp= o.ku dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 12& 9%9%9% vuj kr esMy dsfdl fu; e I sl af/kr gS\ pdj ckMZ cukdj bl dh
i q"V dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 13& i k/sukfi ; k jks I sxfl r yMedsdk fookg , d I keku; yMeh I sgks tkrk gSrks
mudsi# i k/sukfi ; k jks I si Hkkfor gkxsfdughA vkjs[kh; fp= cukdj Li "V
dhft, A 1/2-LA 1/2

izu 14& thukseDI fdl sdgrsg\ bl dspkj egRo fyf[k, A 1/2-LA 1/2

izu 15& DNA fQxj fi M D; k gS\ bl dsiez[k pj .kka dks Li "V djrsgg dkbzpkj egRo
fyf[k, A 1/2-LA 1/2

izu 16& vkdktkdh [k.M D; k gS\ vxzt J[kyk vksj i 'pekxh J[kyk dks n' kkrsgg
I fp= I e>kb, A 1/2&A-LA 1/2

- izu 17& vku~~pf~~'kd l dr fdl s dgrsg~~g~~\ bl ds i~~ed~~[k y{k.k fyf[k, A 1/2-K-LA1/2
- izu 18& DykbuQ~~Y~~Vj l ay{k.k , oa Vu~~j~~ l ay{k.k ea i~~kp~~ vlrj fyf[k, A 1/2-K-LA1/2
- izu 19& , d fir k dk : f/kj oxLAB gS~~r~~Fkk ekrk dk : f/kj oxLO gS~~r~~ksmuds l arkuka
ea d~~k~~~~s~~&d~~k~~~~s~~ l s : f/kj oxLgks l drsg~~g~~\ j~~s~~[kkfp= cukdj Li "V dhft , A
1/2-S-LA1/2
- izu 20& xqkl ~~w~~ka ds l j~~p~~ukRed i fjor~~u~~ dks vkj~~s~~[kh; fp= cukdj l ~~f~~ki ea l e>kb, A
1/2-U-LA1/2

&&00&&

bdkbz & 05
tho foKku ds vuqjz ksx
vfr y?kqnlUkjh; izu

- izu 1& bekjrh ydMh i nku djusokys nks i kSkka ds l keku; o okuLi frd uke fyf[k, A
1/2U-VSA1/2
- izu 2& blVjQjku D; k gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 3& ubZ Ql ysfdl s dgrsgS\ nks mnkgj.k fyf[k, A 1/2U-VSA1/2
- izu 4& 'kgn i nku djusokys dhVka dh nks iztkfr; ka ds uke fyf[k, A 1/2U-VSA1/2
- izu 5& NRRhl x<+ea ik; h tkusokyh pkj vksk/kh; i kSkka ds okuLi frd uke fyf[k, A
1/2U-VSA1/2
- izu 6& eyfj; k jks ds dkjd o , d vksk/k dk uke fyf[k, A 1/2U-VSA1/2
- izu 7& nks thok.kp/ka dk uke fyf[k, ftudk mi ; kx tD mojd ds: i eafd; k tkrk
gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 8& fdllgh nks vkuopki' kd jkska ds uke crkb, A 1/2U-VSA1/2
- izu 9& , .Vhtu D; k gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 10& dV jks ds pkj iedk y{k.k crkb, A 1/2U-VSA1/2
- izu 11& [kkn o mojd eaD; k vlrj gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 12& vkuopki' kd vfhk; kfU=dh fdl s dgrsgS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 13& fdllgh pkj fyx l gyxu jkska ds uke fyf[k, A 1/2U-VSA1/2
- izu 14& 'or : f/kj df.kdkvka dks[^] kjhj dk Lohi j** D; ka dgk tkrk gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 15& dhV gkekU D; k gS\ ; g D; ka ykHknk; d gS\ 1/2U-VSA1/2
- izu 16& vkfFkd tho foKku fdl s dgrsgS\ 1/2K-VSA1/2
- izu 17& tD Atkz i nku djusokys o{kka dks yxkus, oaml dk l o/kU djusdh fO; k dks
D; k dgrsgS\ 1/2K-VSA1/2
- izu 18& VRni dy Ldny vkND eSMI hu dgkj fLFkr gS\ 1/2K-VSA1/2

- izu 19& NÜkhl x<+ea [kkus tkus okys ckl h vks phyk fdl /kkU; I s curk gA ml dk I kekU; , oa okuLi frd uke fyf[k; A 1/2K-VSA1/2
- izu 20& gfjr&Økflur I sD; k I e>rs gks \ 1/2U-VSA1/2
- izu 21& vkWj'sku ¶lyM D; k gS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 22& fi DVMk oYxfjI fdl dk fuekZk djrs gS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 23& 'or Økflur fdl sdgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 24& peZjks] tkMka ds nnZ iV I kQ djuš cokl hij nkar ka ds nnZ vkfn ea dks I k i kŠkk mi ; kxh gS \ 1/2U-VSA1/2
- izu 25& eVj] I e ds okuLi frd uke fyf[k; s \ 1/2K-VSA1/2
- izu 26& Vfu fdl sdgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 27& 'kxj cch fdl sdgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 28& og dks I k jks gS tks I jI kadscht ea ihyh dVsyh dscht feykus I sgw/k FkkA 1/2S-VSA1/2
- izu 29& I hVwfof/k I svki D; k I e>rs gS \ 1/2U-VSA1/2
- izu 30& ekufI d] I kekftd , oa Hkkš frd : i I sfodr&foghu 0; fDr dks D; k dgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 31& i Škkstu fdl sdgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 32& I hM dk ijk uke fyf[k; A 1/2K-VSA1/2
- izu 33& , YcfuTe fdl sdgrsgS \ 1/2K-VSA1/2
- izu 34& 0; kol kf; d Lrj ij 'kgn i klr djus dh fof/k dks D; k dgrsgS 1/2U-VSA1/2
- izu 35& pk;] dkQh] jcj] rsy i kŠka ds fdl vaka I si klr fd; k tkrk gS \ 1/2S-VSA1/2

y?kqUkjh; izu 1/2ad&031/2

- izu 1& Mh-i h-Vh dk VhdK fdu jkska ds I Øe.k I s I j {kk ds fy, yxk; k tkrk gS \ 1/2U-SA1/2
- izu 2& fdUgh rhu yfxd I Ei dZTU; jkska ds uke rFkk jksdkjh dk uke fyf[k; A 1/2U-SA1/2

- izu 3& euŧ; eafookgiwZRh-dkj d dh tkp D; ka vko'; d gS\ ¼U-SA½
- izu 4& iŧ; kkt DNA o iŧ; kkt DNA rduhd D; k gS\ ¼U-SA½
- izu 5& dŧVjks ds y{k.k} dkjd o fu; a=d vkskf/k dk uke fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 6& tŧod [kkn jkl k; fud mo]d dh viŧkk JŧB gSA rhu dkj .k fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 7& jŧks inku djusokys rhu i kni ka ds okuLi frd uke fyf[k, A ¼U-SA½
- izu 8& , ythZD; k gS\ l ŧki ea o.ku dhft, A ¼U-SA½
- izu 9& l Qn eŧ yh ; k cgjk dk okuLi frd uke] dŧy dk uke , oa , d& , d mi ; ksx
fyf[k, A ¼K&U-SA½
- izu 10& , Vŧi k cŧy/kŧkuk] vkl hee l DVe] , d k fMj DVk bŧMdk vkfn okuLi frd uke
fdu i kŧka ds gŧ \ ¼K-SA½
- izu 11& LoPN tyh; rhu eNfy; ka ds tŧrq oŧkfud uke fyf[k; A ¼K-SA½
- izu 12& jrutkr dk rhu mi ; ksx fyf[k; A ¼U-SA½
- izu 13& enŧjŧka ds rhu i eŧk xqk fyf[k; A ¼K-SA½
- izu 14& [kkn , oamo]d ea cuus ds vk/kkj ij rhu vŧrj fyf[k; A ¼U-SA½
- izu 15& vAM dk ij k uke fy[kdj bl ds nks mnkgj .k nhft, A ¼U-SA½
- izu 16& uhps fn; s x; s thok. kŧka ds dk; Z fyf[k; & ¼K&U-SA½
¼½ jkb tkfc; e ¼i½ ukbVŧcDVj ¼ii½ L; Mŧkksukl
- izu 17& ; fn i kŧka dks ; ŧj ; k vf/kd nh tk; srks D; k i Hkko i Mŧk \ rhu i Hkko fyf[k; A
¼K&U-SA½
- izu 18& ykx ghekk ykfcu fdl s dgr gŧ \ , oa ; sfdl ea l gk; d gkrk gŧ ¼K-SA½
- izu 19& 'kknh&fookg ds i wZ oj &o/kq dks cyM&VŧV djokus dks dgk tkrk gŧ D; ka \
dkj .k crkb; A ¼S&U-SA½
- izu 20& vkuŧkŧ'kd v; kŧ; rk fdl s dgrs gŧ \ jDr l eŧ ds }kjk l e>kb; A ¼U-SA½
- izu 21& vkbl ksxklV] , ykxklV , oa thuksklV dks l e>kb; s \ ¼U-SA½
- izu 22& ; ŧkfuDI , oa ; ŧt fuDI ea vŧrj fyf[k; A ¼U-SA½

izu 23& NÙkhl x<+ds jkt dh; i {kh} jkt dh; i 'kq ,oa jkt dh; i ksk dk l keU; ,oa
oSkfud uke fyf[k, A ½K-SA½

y?kqñÙkj h; izu 104 v d½

izu 1& gjh [kkn D; k gS\ bl ea iz; Dr i kni ka ds okuLifrd uke nhft, A ½K-SA½

izu 2& vkskf/k inku djusokyspkj tUr;kadsuke o mRi kn dk fooj.k nhft, A
½K-SA½

izu 3& eksh D; k gS\ eksh fuekZk dh ifØ; k dk l fp= o.kU dhft, A ½K-SA½

izu 4& ifrjkskdrk D; k gS\ mikftR ifrjkskdrk dks l e>kb, A ½K-SA½

izu 5& jDr v/kku dh ifØ; k dk o.kU dhft, A ½K-SA½

izu 6& l gthoh ukbVrstu fLFkjhdj.k D; k gS\ fdUgh rhu l gthoh ukbVrstu fLFkj h
dkjdka dks l knkgj.k l e>kb, A ½K-SA½

nh?kZ mÙkj h; izu

izu 1& ,M† D; k gS\ budsdkj.k] y{k.k o funku ds iæqk mi k; ka dk o.kU dhft, A
½U-LA½

izu 2& Ård ,oa vax ifrLFkki u l sD; k rkRi ; Z gS\ muds izdkj o egRo dk o.kU
dhft, A ½K-LA½

izu 3& N-x- ea ik; s tkus okys fdUgh i kp vkskf/k ink; d i kni ka ds l k/kkj.k uke]
okuLifrd uke o mi ; kfxrk fyf[k, A ½K-LA½

izu 4& jkl k; fud [kkn D; k gS\ buds izdkj o egRo dk o.kU dhft, A ½K-LA½

izu 5& dksdu fuekZk dh fof/k dk o.kU dhft; A ½K-LA½

izu 6& jške dhV ds thou pØ dks j[kkfp= dh l gk; rk l s l e>kb; A
½K&S-LA½

izu 7& uhpsfn; sx; si ðkg pkVZdk v/; ; u dhft; s\ ,oai R; d pj.k ij fufgr rF; ka
dk o.kU dhft, & ½S-LA½

y{k{kx'g

↓

d{q e

↓

bukdly's ku

↓

Lokfež

↓

dVkbZ

izu 8& jkcVZdkp usjksk.kvka ds l azk ea dks&dks l ser 0; Dr fd; k gS\ dkbZpkj
er dk o.ku dhft; A 1/2K-LA1/2

izu 9& egku l Qn lyx jks fdl sdgrsgS\ ; g jks fdl ds }kjk gkrk gS jks ds
QSyus ds dkj.k y{k.k , oacpus ds mik; fyf[k; A 1/2K&A-LA1/2

izu 10& l ožk.k ds vuq kj , d 0; fDr ds 'kjhj ea ifrjkskkRed {kerk de] Hkkjghurk]
cq[kkj yxkrkj vkuk vkfn y{k.k ik; k x; kA crkb; smI 0; fDr dks dks l k
jks gqk gS ijk uke fy[kdj fdl ds }kjk gqkA jksFkke , oa mi pkj Hkh
fyf[k; A 1/2K-LA1/2

izu 11& , .VhfI jk D; k gS\ bl dksfdl izdkj cuk; k tkrk gS\ 1/2K-LA1/2

&&00&&

fo"K; %& tho foKku

oLrfu"B izu

bdkbZ & 01

- izu 1& dVkfj; k i qi Øe ik; k tkrk g&
(a) pksykbZ (b) l j l k (c) ; QkfcZ k] (d) ryl h
- izu 2& dsk ds i qi Øe dks dgrsgs &
(a) N=d] (b) eM/d] (c) LFkwydatjh] (d) eatjh
- izu 3& Br Ebr % $\frac{1}{5} K_{(5)} C_{x_4} A_{9+1} G_1$ i qi l w gS &
(a) fyfy, l h] (b) l ksyud h (c) dEi kf tVh] (d) i si fyvksud h
- izu 4& ifjnyiqt ik; k tkrk gS &
(a) fyfy, l h] (b) l ksyud h (c) dEi kf tVh] (d) ekyod h
- izu 5& fuEu ea l sfdl eaf}rh; d of) i kbZ tkrh gS &
(a) xgjl] (b) /kku] (c) Ml huk] (d) dkbZ ugha
- izu 6& cksrykads < Ødu cukusds l kfk i fdax inkfkZ ds: i eami ; kx fd; k tkrk g&
(a) Qsyel] (b) QsykMeZ] (c) Qsykstul] (d) i fjMeZ
- izu 7& ysthusj; k ds l øgu iny gkrs gS &
(a) l i kf' kZd] (b) me; qlyks eh] (c) {kkjh; } (d) i fr;
- izu 8& , d dks' kdk dks 0-4 eksyj puh ds ?kksy ea j [kus ij ml dk vk; ru ugha
cnyrk vr% dks' kdk j l dh l kark gkxh &
(a) 3.4 Molar (b) 2.4 Molar (c) 10-4 Molar
(d) 0.01 Molar
- izu 9& foy; u iz kx Ringing Experiment fdl usfd; k Fkk &
(a) l j tsl h- ckd] (b) xkMykfoLdh] (c) LVRW oxZ]]
(d) fMDI u
- izu 10& fuEu ea l sl wferRo dks l k gS \
(a) exuhf' k; e] (b) QksY' k; e] (c) ftad] (d) QkMlQkj l

- izu 11& eklyCMue dk dk; ZgS&
 (a) ukbVrstu fLFkjhdj.k] (b) i ti u i j .k]
 (c) xqkl # dk fl dMuek (d) dkZu Lokahdj.k A
- izu 12& dks'kdk nD; dqtu dsQyLo: i dks'kdkfevr rFkk dks'kdk nD; dse/; D; k ik; k tkrk gS\
 (a) i kuh (b) ok; q (c) dks'kdk nD; (d) dks'kdk nD; dpu nD;
- izu 13& fuEu ea l sC₄ i kSkk dk& l k gS\
 (a) i i hrk (b) vkyw (c) eVj (d) eDdk
- izu 14& d\$You pØ ea dk i Fke xtgu gkrk gS&
 (a) QkLQkXyl fjd , fl M (b) l kbcykst 1-5 MKDkLQs/
 (c) jkbygst (d) QkLQkbuksy i kbl oS/
- izu 15& izk'k 'ol u i kSkka dk fo'kSk xqk gkrk gS&
 (a) C₃ i kSkka (b) C₄ i kSkka (c) CAM i kSkka dk (d) dkbZ ugha
- izu 16& mDr i knika ea izk'k dk fdruk i fr'kr izk'k l áySk.k ds dke vkrk g&
 (a) 100% (b) 10% (c) 50% (d) 05%
- izu 17& Xykbdkfyfl l fØ; k ea Xywdkst dk , d v.kqfuEu ea l s , d ds nks v.kq cukrk gS&
 (a) , fl fVd , fl M (b) yfDVd , fl M
 (c) i kb: fod , fl M (d) dkbZ ugha
- izu 18& Ø&l pØ dk egRo gS&
 (a) vehuks , l hM ds fueZk ea (b) vkfDI u fueZk
 (c) i kb: fod , fl M (d) Xywdkst fueZk
- izu 20& ekbVks dk&M; k vko' ; d mtkZ mRi uu djrs gS&
 (a) 'kdj k fo[k&u }kjk (b) TCA pØ ds mRi knka ds =; u }kjk
 (c) NADP ds vip; u }kjk (d) i kS/hu fo[k&u }kjk
- izu 21& fuEufyf[kr ea l s dk& l k Øe l gh gS&

- (a) byÐVku Vra Qj] Xykbdkfyfl I] Ø&I pØ A
- (b) Ø&I pØ] byÐVRu Vra Qj] Xykbdkfyfl I A
- (c) byÐVRu Vra Qj] Ø&I pØ]Xykbdkfyfl I A
- (d) Xykbdkfyfl I] Ø&I pØ] byÐVRu Vra Qj A

izu 22&

i tji ka dscn gkus , oa [kys gkus l s l æf/kr xfr g&

- (a) vuppu (b) vupyu (c) LQhfr (d) Lor%ifjr

izu 23&

Qyka dks tYnh i dkus eaD; k mi ; kx gkrk gSA

- (a) ftØkfyd , fl M (b) bMksy, fl fVd , fl M
- (c) ¶lyksthu (d) bfFkyu xJ

izu 24&

ikÑfrd : i l sfeyusokyk Kkr vkDl htu g&

- (a) 2-U-D (b) bMksy, fl fVd , fl M
- (c) NAA (d) efyd gkbMrtkbM

&&00&&

bdkbz 02

izu 25&

ikshu dh deh l sgkus okyk jkx g&

- (a) jrk&kh (b) fjdv/4 (c) Dokf'k vkj dj (d) ?k&kk

izu 26&

l gh tkMh cukb; s&

- vk; k&Mu & a vfLFk; ka , oanar
- d&Y'k; e & b i a kh vkj ri=dk Ård
- ykg ; k&xd & c ?k&kk
- e&uhf'k; e & d , uhfe; k

izu 27&

'ol u }kjk yh xbz ok; qea O₂ dk ifr'kr gkrk gS&

- (a) 12% (b) 21% (c) 11% (d) 22%

- izu 28& : f/kj ifjl pj.k dh [kkst dh Fkh &
 (a) MKWVu (b) fMDI u
 (c) fofy; e gkož (d) fofy; e gkož , oaMkfož
- izu 29& gheks kbVkehVj l sjDr ea tkp dh tkrh g&
 (a) W.B.C. dh l d; k (b) R.B.C. dh l d; k
 (c) Antigen dh l d; k (d) Antigen dh l d; k
- izu 30& gkFkh dk gn; , d ehv eafdruh ckj /kMdrk gS&
 (a) 52 (b) 25 (c) 27 (d) 72
- izu 31& , d 0; fDr dk fl LVkyd jDr nkc gkrk g&
 (a) 80mm Hg (b) 120mm Hg
 (c) 80/120mm Hg (d) dkbZ ugha
- izu 32& , fMI u jks gkrk gS&
 (a) ty rFkk l kSM; e dh c<us l s (b) nksuks dh ek=k de gkus l s
 (c) ty de l kSM; e vf/kd (d) ty vf/kd l kSM; e de
- izu 33& 'kjhj dsfdl vx }kjk veksu; k ; fij; k ea ifjofr'r gkrh gS&
 (a) oDd (b) i 80; kl (c) ; Nr (d) frYyh
- izu 34& e# fueZk djus okys gkeZu dk uke ----- gSA
- izu 35& ÅV dh dM+ea dkQh ek=k ea----- l æfgr jgrk gSA
- izu 36& oDd ufyd dsml Hkkx dk uke crkb; s tks A.O.H. }kjk mUkt'r gkrk gS-

- izu 37& jfVuk ds----- Hkkx ij 'kædq ik; s tkrs gSA
- izu 38& jkf= ea ns[krs ea l gk; d jæd dks----- dgrs gSA
- izu 39& oxl rf=dk dk izdkj gS&
 (a) fefJr (b) ij d (c) l 0rh (d) pkyd
- izu 40& dku dh l cl s Nksh gMMh dk uke gS&
 (a) efy, l (b) bæl (c) LViht (d) dkbZ ugha

izu 41&   i l o gkekū gS&
(a) vkDI hvksl u   (b) Xyndsaku   (c) dSYI Vksuu   (d) i kst & VRU

izu 42&   l gh tkMh cukb; s
LTH   &   a Fkk; jkM M xāFk
Xyndsaku   &   b fi ; tk xāFk
dSYI Vksuu   &   c vkbl yāI nhi vXuk'k;
vkDI hvksl u   &   d gkbi ks FksyeI U; jks l ØVjh

izu 43&   , d 0; Ld 0; fDr ds 'kjhj ea ----- gfMM; ka i kbZ tkrh gSA

izu 44&   l s feul xāFk i kbZ tkrh gS&
(a) iydka   (b) cjkū; ka   (c) ekuo d.kūky   (d) ukd

izu 45&   vkā kka dks fpduk djus okyh xāFk gS&
(a) tkbl   (b) ehckfe; u   (c) l s feul   (d) dkbZ ugha

izu 46&   rkjk eNyh dk ipyu vx ----- gSA

izu 47&   i shk rāq tks daky l s daky dks tkMfs gā rks mlga ----- dgrs gā A

izu 48&   tks i qi f[kyrs ugha mlga ----- i qi dgrs gā A

izu 49&   tkMh cukb; s
1-   vi tk l ā/k   &   (a) ?k/ us dh l ā/k
2-   vpy l ā/k   &   (b) vā k e[kyk
3-   dCtk l ā/k   &   (c) [kks Mā dh vLFk

izu 50&   fjDr LFku dh i firZ dhft, &
l kfYo; k i qi ea ----- }kjk i jkx.k gkrk gSA
ihyh dVjh ea ----- izkj dk Loijkx.k gkrk gSA
emQyh ea ----- izkj dk Loijkx.k gkrk gSA
vMh uhe ea ----- vādj.k gkrk gSA
puk eVj ea ----- vādj.k gkrk gSA

izu 51&   i hrd forj.k ds vk/kkj ij l ei hrdh dk mnkgj.k oxZ ds vM/s gSA

- izu 52& vku~~pk~~'kdh ds tud dk uke ----- gS A
- izu 53& thou eR; q dk dkj.k cuus okys thu dks ----- dgrs gS A
- izu 54& F₁ i h~~k~~ dk I ~~aj~~.k ml dsfdl h Hkh tud I sdjk; k tkrk gSrksbl I ~~aj~~.k dks ----- dgrs gS A
- izu 55& d~~h~~ndh; xqkl ~~w~~ka ds ckgj fLFkr vku~~pk~~'kd i nkFkZ dks ----- dgrs gS A
- izu 56& vkf.od vku~~pk~~'kdh ea v~~u~~pk~~a~~'kd I ~~p~~ukvka ds DNA I s DNA vFkok DNA I s RNA ea i ~~o~~kg dks ----- dgrs gS A
- izu 57& fu; ked , oa I ~~j~~pukRed thuka dk , ~~d~~ k I ~~e~~g tks fd i ~~k~~/hu I ~~a~~ySk.k ij vku~~pk~~'kd fu; ~~a~~.k j [krk gS ----- dgykrk gS A
- izu 58& thUl 'kCn dk iz kx I o~~a~~ Eke ----- }kj k fd; k x; k A
- izu 59& J~~a~~kyk I ekj~~a~~ku dk~~M~~ku ----- gS A
- izu 60& J~~a~~kyk I eki u dk~~M~~ku ----- gS A
- izu 61& fo'o dk i Eke trq Dyks ----- uke ----- trq gS A
- izu 62& DNA ; k vku~~pk~~'kd i nkFkZ dh I ~~j~~puk ea vko'; drku~~d~~ kj gj Qj djus dh fØ; k dks ----- dgrs gS A
- izu 63& I gh t~~k~~/h cukb; s &
1-	ryl h	&	a	Dy ~~k~~ j k QkbVe
2-	vk ~~o~~ yk	&	b	vkfI ee I ~~D~~ Ve
3-	cgjk	&	c	I Ec ~~f~~ ydk vk ~~M~~ Q fl usyl
4-	gjkZ	&	d	vfe ~~Z~~ ky; k cfYyfVdk
5-	I Qn e ~~w~~ yh	&	e	Vfe ~~Z~~ ky; k p ~~c~~ yk
- izu 64& i ~~k~~s dk uke mi ; kx vax
1-	cknke	
2-	p ~~p~~ nj	
3-	ukfj; y	
4-	?khDokj	
5-	I rkoj	

- izu 65& I gh tkM+ cukb; s &
- 1- Ûkhyh j'ske dhV & Attalus Allas
  - 2- VI j j'ske dhV & Bombyx mojo
  - 3- emk j'ske dhV & Antheracea mylitia
  - 4- Hkfedk; j'ske dhV & Antheaca assama
- izu 66& dherh eksh nus okyh ePrk I hi h dk oKkfud uke----- gSA
- izu 67& , tkyk lykoh QuZ dh i Ûkh ea----- cDVhfj; k ik; k tkrk gSA
- izu 68& yX; feukd h ikkka dh tMka ea ----- }kjk ukbVktu dk fLFkjhdj.k gkrk gSA
- izu 69& , UFKkFI VKW ds FkSyI ea----- }kjk ukbVktu dk fLFkjhdj.k gkrk gSA
- izu 70& xLus, oaeDdk ds [krka ea----- dod }kjk ukbVktu fLFkjhdj.k gkrk gSA
- izu 71& S.T.D. dk ijk uke ----- gSA
- SCID chekh dk ijk uke ----- gSA
- izu 72& jks ds jks tud thok.kq/ka dh I gh tkM+cukb; s &
- 1- gStk & a ckM/syk ijl; fil e
  - 2- fVvul & b DyfLDVfM; e Vks/suh
  - 3- Vk; Qk; M & c I kyeksusyK VkbQh
  - 4- {k; & d ekbØks cDVhfj; e V; wVdgykFI I
  - 5- dkyh [kka h & e fofc; ka dksyjh
- izu 73& 'kjhj dk Lohi j ----- df.kdkvka dks dgrs gSA
- izu 74& T dkf' kdk, j ----- izdkj dh gkrh gSA
- izu 75& Ård vx ifrLFkku eankrk iki d I cakka ds vk/kkj ij ; g 1/4 1/2-----
1/2 1/2----- 1/3 1/2----- izdkj dk gkrk gSA
- izu 76& HIV 'kCn foLrkj ----- gSA
- izu 77& AIDS dk 'kCn foLrkj----- gSA

- izu 78& ekuo uLy l qkkjus okyh tho foKku dh 'kk[kk dks ----- dgrs gā A
- izu 79& 'kjhj ea ifrj{kk mRi lu djus dsfy, mi ; ksx fd; s tkus okys jksxdkjdka dks -
----- dgrs gā A
- izu 80& , d sjkl k; fud inkFkZ tks 'kjhj ea okg; dkjdka dks u"V djus dsfy; scurs gā
----- dgra gā A

&&00&&

ueukFkZ izu

- izu 1& yky išk fdl s dgrs gā \ (K- Lej.k)
- izu 2& yky išk o 'or išk rUrqea dkbz ikp vUrj fyf[k, A (U- rgyuk)
- izu 3& , d LoLF; 0; fDr ds 'kjhj ea yky išk rUrqvfd kd l ā; k ea D; ka ik; h tkrh
gā \ (Application - fo' yšk.k)
- izu 4& išk l dpu dh rUrqQl yu ifØ; k dk vkjs[k fp= cukrs gq yky išk dh
Fkdku dh voLFkk nj l svkrh gā dks l e>kb, A
(Application & Skill - vuqz ksx , oadkSky fp=)

--00--

izu 1& dkwye&a vks dkwye&b ea l gh Øe okys l v/ dk pukò dhft , &
 dkwye&a dkwye&a

1-	fQukbÿ , ysfuu	¼a½	AAA
2-	i ksyhu	¼b½	GGG
3-	ykbfl u	¼c½	CCC
4-	Xykb l hu	¼d½	UUU

mÙkj %& 1- ¼d½   2- ¼b½   3- ¼a½   4- ¼c½

izu 2& dkwye&a vks dkwye&b ea l gh Øe okys l v/ dk pukò dhft , &
 dkwye&a dkwye&a

1-	foVkf eu&A	¼a½	dSYI Qj kwy
2-	foVkf eu&B	¼b½	j fVukwy
3-	foVkf eu&C	¼c½	fu; kl hu
4-	foVkf eu&D	¼d½	, Ldkfc d , fl M

mÙkj %& 1- ¼a½   2- ¼c½   3- ¼d½   4- ¼a½

izu 3& dkwye&a vks dkwye&b ea l gh Øe okys l v/ dk pukò dhft , &
 dkwye&a dkwye&a

1-	Mkd j k	¼a½	nyguh i ksk
2-	eksuk s/ s k	¼b½	dod
3-	j k b t k f c ; e	¼c½	dhVHk {kh
4-	ekbdkj k b t k	¼d½	erki thoh

mÙkj %& 1- ¼c½   2- ¼d½   3- ¼a½   4- ¼b½

izu 4& dkwye&a vks dkwye&b ea l gh Øe okys l v/ dk pukò dhft , &

	dkWye&a		dkWye&a
1-	I kmnuZcykVj rduhd	1/4 1/2	lykftEM
2-	DNA okgd	1/6 1/2	thu vfhk; kfi=dh
3-	Vkd tfud	1/6 1/2	DNA fQxj fi fVx
4-	T _i lykftEM	1/4 1/2	, xkcdVfj; e
mÙkj %&	1- 1/6 1/2 2- 1/4 1/2	3- 1/4 1/2	4- 1/6 1/2

izu 5& I ph&I vkj I ph&II I sl efsyr dhft, rFkk fn, gq dW dk iz kx djrs gq I gh mùkj dk puko dhft, &

	I ph&I		I ph&II
1-	Ård folknu	1/4 1/2	bd tyu
2-	dkckjkbMv mi ki p;	1/6 1/2	ij kFkj eku
3-	ØfVfuTe	1/6 1/2	Fkk; jkQfDI u
4-	gkfe; kLVfI I	1/4 1/2	vYi L=kou
mÙkj %&	1- 1/6 1/2 2- 1/4 1/2	3- 1/4 1/2	4- 1/6 1/2

izu 6& I ph&I vkj I ph&II I sl efsyr dhft, rFkk fn, gq dW dk iz kx djrs gq I gh mùkj dk puko dhft, &

	I ph&I		I ph&II
1-	vkfVfj; kLVyjkfI I	1/4 1/2	: f/kj
2-	,EQkbl ek	1/6 1/2	ifjogu ra=
3-	Y; wdhfe; k	1/6 1/2	ikpu
4-	vYI j	1/4 1/2	'ol u ra=
mÙkj %&	1- 1/6 1/2 2- 1/4 1/2	3- 1/4 1/2	4- 1/6 1/2

izu 7& I ph&I vkj I ph&II I sl efsyr dhft, rFkk fn, gq dW dk iz kx djrs gq I gh mùkj dk puko dhft, &

- 2- vkj[k 1/6 1/2 I s feul
- 3- ftgek 1/6 1/2 i d edj
- 4- gn; 1/6 1/2 Lokn dfydk
- mùkj%& 1- 1/6 1/2 2- 1/6 1/2 3- 1/6 1/2 4- 1/6 1/2

- izu 11& fjDr LFkkuka dh i firz dhft, &
- 1- ----- dty ea ifjnyiqt ik; k tkrk gA
mùkj & fyfy, I h
  - 2- rEckdq----- dty dk I nL; gA
mùkj & I kysud h
  - 3- I j l ka dty ----- i p s kj ik; s tkrk gA
mùkj & 6
  - 4- vl keU; f}rh; d of) ----- i k s k ea ik; h tkrh gA
mùkj & M h huk
  - 5- ,d cht i=h ikni ea----- vkdkj ds jU/kz ik; s tkrk gA
mùkj & MEcy vkdkj
  - 6- I j tsl h- ckd ds }kjk ----- fl) kUr fn; k x; kA
mùkj & Li Unu
  - 7- Oghi Vsy jks ----- rRo dh deh ds dkj .k gkrk gA
mùkj & ekfyfMue
  - 8- I uM; w i k s kka dk uke ----- gA
mùkj & Mkd jk
  - 9- ohul qykbZ V\$ dk okuLifrd uke ----- gA
mùkj & Mk; kfu; k
  - 10- ----- us I hekdj dka dk fl) kUr i fri kfnr fd; kA
mùkj & Cybleu
  - 11- C-3 i k s kka ea CO₂ xkgh ----- gkrk gA

- 12- , d v.kqXymkst ds i wLz vkDI hdj.k I s ATP i klr gkrs gA mUkj & RUBP
- 13- ejkLeI jks ----- dh deh I s gkrk gA mUkj & 38
- 14- Lrfu; ka ea 'ol u ----- ds }kjk gkrk gA mUkj & i ks/hu
- 15- ekuo dk nk; k; QQMk ----- i kly; ka dk cuk gkrk gA mUkj & QQMk
- 16- XykbdkfyfI I dk vflre mRi kn ----- gA mUkj & i kb: fod vEy
- 17- euq; ds gn; ds ----- d{k dh fhkfr I okZ/kd eks/h gkrh gA mUkj & ck; k; fuy;
- 18- Nhduk [kka uk vkj fgpdi vkuk fØ; k gA mUkj & i fromh
- 19- fudV nf"V nksk ; Ør 0; fDr ds p'ea ea ya I s cus gkrs gA mUkj & vory
- 20- nks U; jkWI ds chp ds LFky ds LFky dks ----- dgrs gA mUkj & fl uSI
- 21- jfVuk ds jkWI+ ea ----- o.kd gkrk gA mUkj & jkWI u
- 22- vka w ----- xFk ds L=ko gA mUkj & yØkbey
- 23- euq; ds efLr"d dk I cl s cMk Hkx ----- gkrk gA mUkj & I jhce
- 24- gFkkS dh rjg dh d.kkZLFk ----- dgykrih gA mUkj & esy; I

- 25- vk; k&MkMl u ----- dk o.k&d gkrk gA
 mùkj & dksu
- 26- j&Vuk ds----- fcnw ij l cl s cf<+ k rFkk LoPN fcEc curk gA
 mùkj & i hrfclnw
- 27- j& dk fo'y&sk.k ----- dk dkj.k gkrk gA
 mùkj & dksu
- 28- ----- ds v& dks Jo.k mi dj.k dgrs gA
 mùkj & dkVhZ
- 29- ----- dks eutj; ea Jo.k l rnyu v& dgk tkrk gA
 mùkj & d.kz
- 30- rfi=dk vkox dks fl uZl ds ml ikj ys tkus ds fy, ----- , atkbe
 vko' ; d gkrk gA
 mùkj & dksyhu , l hvkbyst
- 31- ----- dks vki kr dkyhu x&Fk dgk tkrk gA
 mùkj & , MhuY x&Fk
- 32- bfi ufYU ----- ds }kjk L=kfor gkrk gA
 mùkj & , MhuY eM; nyk
- 33- d&Yl Vksuu ----- dk fu; æ.k djrk gA
 mùkj & jDr Ca ea , oa PO₄
- 34- vk; k&Mhu dh deh l s ----- jksx gkrk gA
 mùkj & ?k&kk
- 35- l kes/k&V&Vu ----- }kjk L=kfor gkrk gA
 mùkj & gkbi k&F&ye l
- 36- fyxke& ----- dks vfLFk l s tk&M&rs gA
 mùkj & vfLFk
- 37- i&kh l dpu ----- i&shu ds dkj.k gkrk gA
 mùkj & , fdVu

- 38- ----- }kjk dSYI ; e foeÐr gkrk gA
 mUkj & I kdkVykfTed jfVdye
- 39- chtk.M ds fu"kp u i 'pkr----- curk gA
 mUkj & cht
- 40- uj ekuo ea ; kSukjEHk ----- gkekZu }kjk mRi fjr gkrk gA
 mUkj & VtVktVhjkW
- 41- ckY; dky ea of) dk fu; æ.k ----- uked gkekZu }kjk gkrk gA
 mUkj & Fkk; jkFDI u
- 42- eSfk; kshu vehuksEy i kshu l dySk.k ea ----- dk; Z djrk gA
 mUkj & vkjHku
- 43- yVthjk ea ----- idkj ds iqi Øe ik; k tkrk gA
 mUkj & Li kbZl
- 44- xwj , oa vat hj ea ----- iqi Øe ik, tkrsgA
 mUkj & gkbudFkkSM; e
- 45- dSj; kll l idkj dk Qy ----- dgy ea ik; s tkrsgA
 mUkj & xfeuh
- 46- tsfVDI 'kcn ----- oSkfud ds }kjk fn; k x; kA
 mUkj & MCV; wcvI u
- 47- Qyh dk gjk jx ----- y{k.k gA
 mUkj & iHkkoh
- 48- chti=ka dk ihyk jx ----- y{k.k gA
 mUkj & viHkkoh
- 49- , d i l dj l dj.k ea Qhuks Vkbi dk vuqkr ----- i klr gkrk gA
 mUkj & 3%
- 50- VhfVdsy ----- i kSkka ds l dj.k l s i klr gkrk gA
 mUkj & jkbZ vkj xsg

- izu 12& fjDr LFkkuka dh i firz dhft , &
- 1- o; rk dk v; ; u djuk ----- dgykrk gA
mÙkj & tj kM/kyk th
  - 2- fcuk fu"kpua ds Qy ----- dgykrs gA
mÙkj & i kFkZukdki hz
  - 3- xLVyk dh xgk ----- dgykrh gA
mÙkj & vkdBVku
  - 4- v.Ms ds n?khz xkykbz ea ----- ik; k tkrk gA
mÙkj & i hrd
  - 5- Hkwkdkšk ea ijxuu fydkj Hkwkdkšk dh ----- dks' kdk I s gkdj xqtjrh gA
mÙkj & vi gkl h I gk; d dks' kdk
  - 6- ukfj; y dk i kuh ----- dk mnkgj.k gA
mÙkj & Hkwki kšk
  - 7- vijk ----- dks i kšk.k inku djrk gA
mÙkj & QhVI
  - 8- I kekU; r^ Hkwk dksk ----- dlnzka okys gkrs gA
mÙkj & 8
  - 9- eutj; dh xHkkzLFkk ----- I Irkg dh gkrh gA
mÙkj & 40 I Irkg
  - 10- ----- ds o"kk.k dksk ml ds mnj xgk ea gh jgrs gA
mÙkj & Ogy rFkk gkFkh
  - 11- 'kØk.kwka ea fu"kpua ea enn djus okys ifjorzu ----- dgykrs gA
mÙkj & ds SI ; sku
  - 12- I thoka ea ----- izdkj dh of) ik; h tkrh gA
mÙkj & , fØusku

- 13- Liez dk LieVMt ea ifjorú ----- dgykrk gA
 mùkj & LieV/ksy; kfi I
- 14- uj ekuo ea ; kòukoLFkjBk ----- gkekBI }kjk mRi fjr gkrk gA
 mùkj & VLVjku
- 15- Hkwi kSk dk fodkl ----- ds fu'kpu I s gkrk gA
 mùkj & /kph; dñnd
- 16- chtk.M ds fu"kpu ds ckn v.Mk'k; I sfodfl r Qy ----- idkj dk
 gkrk gA
 mùkj & I R; Qy
- 17- vkoÙkchft ; ka ea Hkwi kSk ----- gkrk gA
 mùkj & f=lyk; M@f=xq.kr
- 18- vukoÙkchft ; ka ea Hkwi kSk ----- gkrk gA
 mùkj & vxq.kr
- 19- ijxdkSk I s ijxdj.k ----- voLFkk ea fudyrk gA
 mùkj & f}dks'kdh;
- 20- chtk.M ea fu"kpu ds ckn ckgjh vkoj.k I s ----- fufeR gkrk gA
 mùkj & VLVk
- 21- cht jfgr vxij ----- fØ; k ds dkj.k mRi kfnr gkrk gA
 mùkj & i kFkùkcdki hz
- 22- o; rk dk v/; ; u ----- dgykrk gA
 mùkj & thjUVksykt h
- 23- ----- idkj ds Hkwi kSk ea i R; d foHkk tu ds i 'pkr~dks' kdk fHkÙkh dk
 fueZk gkrk gA
 mùkj & dks'kdh; Hkwi kSk
- 24- chtk.M ftl oR }kjk lys ð/k I s tMk gkrk gS ----- dgykrk gA
 mùkj & ¶; fudy

izu 13&	mfpr l ædk tkfM+ &		
	¼½ lysufj; k	¼½	tyijkx.k
	½½ o/khZ i d kj.k	¼i½	dWQy
	⅓½ ofyl ufj; k	¼iii½	f}fr; d of)
	¼½ l c	¼v½	i ψ: nHkou
	⅕½ yMekaeavkokt dk Hkkjhi u	¼½	dfydk; u
mÙkj%&	¼1½& ¼v½ ½½& ¼v½ ⅓½& ¼½ ¼4½& ¼i½ ⅕½& ¼iii½		

- izu 14& fjDr LFkkuka dh i firZ dhft , &
- 1- gkbMKQkfc; k chekj h ----- l s gkrk gA
mÙkj & fo"kk.kq
  - 2- vLFk Hkatu ----- chekj h gA
mÙkj & ; kf=d chekj h
  - 3- tUetkr chekfj; k; ----- gA
mÙkj & vkfVte
  - 4- {kfrxLr vaxka eamI 0; fDr ; k nI js 0; fDr ds vax dks yxkuk -----
dgykrk gA
mÙkj & vax i R; kjki .k
  - 5- "o" jDr l eg okys 0; fDr dks ----- dgk tkrk gA
mÙkj & l oHkrk
  - 6- vyDtMj Iyfax us ----- ifr tfoD [kkst fd; k Fkka
mÙkj & i fufl fyu
  - 7- uhe ----- dy dk i kkk gA
mÙkj & ekYod h
  - 8- nkftIyax ds ----- ftys eafI udkuk dh [krh dh tkrh gA
mÙkj & ekIw

- 9- I ky dk okuLifrd uke ----- gA
 mùkj & I ksj ; k jksqVk
- 10- chVk oYxfjI okuLifrd uke ----- gA
 mùkj & pðUnj
- 11- vkpyk ----- dgy dk ikskk gA
 mùkj & ; Qkfc, I h
- 12- nkunkj yk[k dks ----- dgrs gA
 mùkj & cht yk[k
- 13- ešhVknly ----- dk ,DI VðV gA
 mùkj & \; h"V
- 14- mPpoxhž ikskka dh tMka ea ik; s tkus okyk dod ----- dgykrk gA
 mùkj & dod eny
- 15- [kš jh ds nky ds vf/kd mi ; ksx djus ij ----- jksx gkrk gA
 mùkj & ydok
- 16- I kbuks /kðVhfj; k dk mi ; ksx ----- dh [ksh eafd; k tkrk gA
 mùkj & pkoy@/kku
- 17- jkbtksf; e I ð/kz ----- PHEk/; e ea gkrk gA
 mùkj & 6 I s7 rd
- 18- ikskka dh gjh i fÙk; ka dks rkMEdj nñ js {ks= ds [ksh ea nckus dh fof/k dks -----
 ----- dgrs gA
 mùkj & gjh i fÙk; ka I s gjh [kn
- 19- vksj kfxd Lrj ij 'kgrw ds ikskka ij ----- dks ikyk tkrk gA
 mùkj & j'ske dhV
- 20- mi ; ksx tyh; thoka dks mRi kfnr djus dh [kst dks ----- dgrs gA
 mùkj & tyh; I ð/kz
- 21- peMk 'kksku dh fØ; k dks ----- dgrs gA

22- NÙkhl x<+ea vkskf/k; i kškka dk l ekoš k fd; k x; k gš bl fy, bl jkT; dks-
----- jkT; ?kš"kr fd; k x; k gš

mùkj & gcžy jkT;

izu 14& mfpr l ædk tkšM+&

¼1½ , dšl ; k dš/pw ¼½ ckEcšl ekj h

¼2½ jške dhV ¼i½ 'kgn

¼3½ , DokdYpj ¼ii½ tš [kkn

¼4½ , fi l bšMdk ¼v½ eksh

¼5½ uhy&gfjr 'kšky ¼½ dRFkk

mùkj %& ¼1½& ¼v½ ¼2½& ¼½ ¼3½& ¼v½ ¼4½& ¼i½ ¼5½& ¼ii½

&&&00&&&